

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Commentarii Exegetici In Apocalypsim Ioannis Apostoli

Viegas, Brás

Parisiis, 1615

Quid significet illa sententia. Non enim ieiunio opera tua plena coram Deo meo. Sectio II.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39261

Quid significet illa sententia. Non enim inuenio opera tua plena coram Deo meo.

SECTIO II.

IN TER alia de quibus Christus conqueritur cum Sardensi Angelo, illud est I. præcipuum, quod non inueniat eius opera plena coram Deo, seu ut Græcè est, *πεπληρωμένη*, id est, impleta, quod peculiarem expositionem desiderat. Sciendum est igitur appellari plenum, quod habet totam perfectionem suæ naturæ conuenientem: quo in sensu Genes. 41. Septem illæ spicæ, quas vidit Pharaon fertilitatem septem annorum portendentem, appellantur plenæ, atque formosæ, sicut è contrario vacuum, & inane dicitur, quod eam non habet: quo sensu terra in principio mundi, dum non erat vestita floribus, cuncta arboribus, referta animalibus, *inanis* & *vacua* dicitur. Genes. 1. pro quo Hebraicè est, *והיא ריקה* quod propriè *inane*, & *vacuum* significat, quod videlicet finem illum, cuius gratia conditum est, non assequitur. Ex quo iam multa intelliges, quæ in sacris literis dicuntur habere, aut non habere plenitudinem: primum enim is qui illud vitæ spatium sibi à natura definitum attingit, neque casu, aut euentu fortuito, aut ex Dei iudicio ante illud è vita tollitur, dicitur, obire diem suum *plenus dierum*: quemadmodum Gen. 25. *Plenus die-* de Isaac dicitur: *Completi sunt dies Isaac centum octoginta annorum, consumpsitque rem.* *etate mortuus est, & appositus populo suo senex, & plenus dierum.*

Genes. 41.

Genes. 1. 2.

Genes. 25. 17.

Ad idem confirmandum Diuus Achanasius in Apologia de fuga sua affert II. illud quod dixit Eliphaz amicus Tob cap. 5. *Venies (si iustus fueris) in sepulchrum ut seges matura, suo tempore demissa, & ut manipulus area in tempore collectus, seu ut nos habemus: ingrediens in abundantia sepulchrum, sicut infertur aceruus tritici in tempore suo.* Vbi obiter aduerte iustum virum appellari *aceruum tritici*, quia post laborum tritiram, *plenus dierum* in Dei horreum congregabitur: quemadmodum dicitur Matth. 3. & eleganter expendit D. Gregorius lib. 6. *Moralium* cap. 29. *Resse, inquit, dicitur: sicut infertur aceruus tritici in tempore suo, frumentum enim in segete sole tangitur, ventis concutitur, atque ad aream deductum triturationis pondere premitur, ut à palearum connexionè soluatur. Denique relictus paleis ad horreum ducitur. Sic enim anima iusti in hac vita à superno lumine illustratur, tentationibus exercetur caelesti disciplina suppedita, dum correctionis flagella percipit, à societate carnalium mundior recedit, & relictus paleis ad horreum ducitur, quia foris remanentibus reprobis, ad superna mansionis gaudia eterna subleuatur. Dum enim post afflictionem iusti premia patrie caelestis inueniunt, quasi post pressuras ad horreum grana deferuntur.* Hactenus Gregorius. E contrario de immatura morte impiorum dixit Ecclesiasticus, cap. 19. *Tollentur immatura anima impiorum* Et Regius Vates Psal. 54. *Vir sanguinum, & dolosi, non dimidiabunt dies suos.* Vnde est illud Ecclesiast. 7. *Ne impie agas multa, & noli esse stultus ne moriaris in tempore non tuo.*

II.

D. Athan. lob. 5. 26.

Vir iustus, tritici aceruus.

Matth. 3.

D. Greg.

Tempore suo peccatores percunt.

Eccles. 19. 3.

Psal. 54. 25.

Eccles. 7. 18.

Secundò tempora omnia antequam Christus, aduenisset, vacua erant, & inania, quia cum vniuersa vniuersi Christi causa condita fuissent, dum is non adueniret, merito vacua dicebantur: quo procul dubio alludit Apostolus ad Galat. 4. cum dixit: *At ubi venit plenitudo temporis, misit Deus filium suum.* Et ad Ephes. 1. *Secundum beneplacitum eius, quod proposuit in eo in dispensatione plenitudinis temporum instruere omnia in Christo.* Sicut enim autumnus dicitur tempus plenitudinis, quia in eo colliguntur, quæ in hyeme seminantur, & in vere germinauerant: sic ea, quæ tempore Patriarchatum seminata fuerant, & sub lege pullulauerant, in aduentu Saluatoris collecta sunt.

III.

Tempora ante Christi aduentum, vacua & inania.

Ad Gal. 4. 4.

Ephes. 1. 10.

III. Tertiò, lex vetus, quæ tota ad Messiam, vel promittendum, vel delineandum referebatur iuxta illud ad Rom. 10. *Finis legis Christus*, vacua fuit & inanis, atque adeo ad gratiam conferendam ex opere operato minime efficax, quo sensu Paulus legalia appellavit, *infrma, & egena elementa*, ad Galat. 4. in cuius rei typum altare holocausti non erat solidum, sed inane, & vacuum; quemadmodum dicitur Exodi 27. *Non solidum*, inquit Dominus, *sed inane, & vacuum intrinsecus facies illud*, idemque repetitur Exodi 38. Quia nimirum sacrificia legalia, imò & universa lex inanis intus erat, & vacua: Atque eam ob causam per cucurbitam illam Ionæ fuit expressa: solent enim cucurbitæ vacuæ intus esse: nam ubi nos legimus Ionæ 4. *Preparavit Dominus Deus hederam*, Septuaginta transtulerunt, *precepit Dominus cucurbita*: fuisse autem illam cucurbitam typum legis veteris, affirmat Divus Hieronymus in vigesimum sexum caput Matthæi. Et Divus Augustinus epist. 49. ad Deo gratias: atque idcirco Christus dixit Matth. 5. se venisse non ut legem solueret, sed ut adimpleret.

V. Id quod duplici similitudine exposuit Cyrillus Alexandrinus in dialogo de adoratione, & cultu in spiritu & veritate ad Palladium. Prior est. *Qui in tabulis, inquit, & picturis artificum suum ostendant, non statim quando pingere incipiunt, absolutam & ex omni parte perfectam speciem pingendo exprimunt, sed aduibrant prius, & coloribus obscurioribus effigiant: deinde vero congruis coloribus illustrant. Posterior. Fabri araristruam effecturi, primum obscuram speciem in cera faciunt: deinde illi igne liquefactum æ infundunt, & ita opus suum producunt, ut novam speciem ac pulchritudinem habeat, adiectis ad umbram coloribus varijs, & apparet quidem, dum æ ceram liquefacit, abolere prima lineamenta, res autem ipsa non sic habet: verè enim dicere possunt & faber ararius, & pictor, non destruimus umbras, nec omnino inutiles figuras fecimus, sed potius implevimus, nam quod in umbris & figuris tantum obscure deformiterque videbatur, id ad meliorem pulchrioremque formam productum fuit. Itaque implere sumitur pro perficere, ut vult Cyrillus, quemadmodum etiam exposuit D. Hieronymus in commentarijs super Matthæum iuxta illud ad Rom. 10. *Perfectio legis Christus*. Unde Paulus ad Roman. 3.*

Legem, inquit, destruimus per fidem? Abst, imò magis legem stabilimus. Sic etiã D. August. lib. 17. contra Faustum Manichæum, cap. 6. *Plenitudo*, inquit, legis charitas, ut ait Apostolus Rom. 16. *Istam charitatem Dominus exhibere & donare dignatus est, mittendo fidelibus suis spiritum sanctum: lex enim per Moysen data est, gratia & veritas per Iesum Christum facta est.* Ioan. 1. *Igitur lex cum impleta est, gratia & veritas facta est: gratia pertinet ad charitatis plenitudinem veritas, ad prophetiarum impletionem: & quia utrumque per Christum, ideo non venit solvere legem aut prophetas, sed adimplere.* Hæc Augustinus.

Quartò, Fides tunc plena dicitur cum est coniuncta cum operibus, si enim VI. operibus careat, vacua est, quippe quæ caret perfectione sua, ad quam suapte natura aspirat: quod disertis verbis dixit Apostolus ad Heb. 10. *Accedamus cum vero corde in plenitudine fidei.* In quem locum D. Thomas docet, fidem duobus modis fieri plenam. Vno quoad materiam, cum videlicet creduntur omnia, quæ ad credendum proponuntur: altero quoad formam, cum nimirum fides est formata per charitatem iuxta illud ad Rom. 13. *Penitudo legis est dilectio.* Eodem sensu de suæ vocationis gratia ad fidem, & Apostolatum dixit Paul. 1. ad Cor. 15. *Gratia Dei sum id quod sum, & gratia eius in me vacua non fuit, sed abundantius illis omnibus laboravi, ubi vocationem suam plenam vocavit, quia abundantius omnibus laboravi.* in Paulo cur pat. Quintò, Tunc aliquis dicitur suum ministerium adimplere, cum muneri suo, vel minima in parte nunquam deest, alioqui erit in eo ministerium inane & vacuum. Quod allusit Paul. 2. ad Tim. 4. *Dum dixit, ministerium tuum imple.*

Lex vetus, inanis & vacua. Ad Roman. 14. 4. Ad Gal. 4. 9. Exod. 27. 9. Exod. 38. Ionæ 4. 6. Cucurbita. typus legis veteris. D. Hierom. D. August. Matth. 5.

D. Hieron. Ad Roman. 10. 11. D. August. Per charitatis plenitudinem veritas & prophetiarum implet Christus legem. Fides cum operibus plena. Ad Hebr. 10. 22. D. Thom. Ad Roman. 13. 10. I. Cor. 15. 10. Gratia Dei in Paulo cur pat. non vacua. 2. Tim. 4. 5.

Ex his iam intelliges cur opera Sardensis Episcopi non inueniantur plena: etenim cum ille, ut initio diximus, hypocrisis vitio laboraret, carebant eius opera recta finis intentione, quippe cum ad inanem gloriam referrentur; atque adeo erant planè vacua, & inania, quia nihil merebantur: eam ob causam D. Gregorius libro 8. Moralium cap. 28. ait hypocrisim comparari fano tectorum. Psalm. 128. cum dicitur, *Fiant sicut fanum tectorum, quod priusquam euellatur, exaruit. Fanum, inquit, tectorum in alto nascitur, sed nequaquam radice solidatur, sic etiam hypocrisis summa quidem agere cernitur, sed non in eis ex cordis puritate roboratur, quod nimirum sanum antequam euellatur, arescit: quia cum hypocrisis sine intentione recte cogitationis bona studuit agere, ea amittens indicat se sine radice floruisse. Accedit, quòd hic Episcopus ex charitate deciderat, quemadmodum in hunc locum docet D. Augustinus, seu Ticonius, & verba illa planè significant, non habes, quod viuas & mortuus es: quo fit ut eius opera, cum charitate, in qua operum plenitudo posita est omnino carerent, vacua, & inania iure optimo dicantur. Notandum verò est illud, quod subiungitur, *coram Deo meo*. Opera enim huius Episcopi plena quidem coram hominibus videbantur, sed tamen coram Deo, qui intimam operantis intentionem penitus inspicit, plenitudinem non habebant. Vnde Paulus 1. ad Corinthios 10. *Qui gloriatur, inquit, in Domino glorietur: non enim qui seipsum commendat, ille probatus est, sed quem Deus commendat.**

VII.
Sardensis Episcopi opera cur non plena.
Opera sine recta intentione, vacua.
D. Gregor. Psal. 128. 6.

D. August.
Absque charitate, nihil plenum.
2. Cor. 10. 18.

COMMENTARIUM SECUNDVM EXEGETICVM.

DE ANGELO PHILADELPHIÆ.

Quid literæ contineant, deque earum inscriptione.

Hæc dicit Sanctus & verus, qui habet clauem David, qui aperit, & nemo claudit: claudit, & nemo aperit.

SECTIO PRIMÆ.

Literæ nihil reprehensionis continent: quemadmodum neque illæ, quæ datæ sunt ad Episcopum Smyrnensem. Primum igitur laudatur Phyladelphie Angelus: deinde ei prædicationis gratia promittitur: tum aduersariorum conuersio prænuntiatur: postea promittitur in tribulatione præsidium: denique ad perseverandum incitatur.

Summa literarum.

Quod verò attinet ad inscriptionem, ea est huiusmodi: *Hæc dicit sanctus, & verus, qui habet clauem David, qui aperit, & nemo claudit, claudit & nemo aperit.* Cuius inscriptionis ratio prima affertur à Richardo de sancto Victore: quia enim hic Episcopus ad prædicandum animatur, proponitur ei Christus, tanquam sanctus, qui bonitate, atque adeo eorum, qui conuertuntur, sanctitate gaudet, & tanquam verus, in implendis promissionibus, & habens clauem scientiæ, & intelligentiæ scripturarum: ut nimirum hic Angelus diuina sibi ad prædicandi munus obeundum necessaria præsidia, & remunerationem laboris polliceatur. Secunda est Ruperti, qui iuxta suam de septem Spiritus sancti donis

I.

Rich. Vill.
Quæ exiguatur in prædicatione dicit, præmonstrat Christus.

Rupertus.